

Memo

Onderwerp

Flextenders Liander en TenneT

Aan

Gemeenteraad

Doel

Informeren

Datum

21 april 2026

Van

College/M.J. Versluis

Beste leden van de raad,

Het elektriciteitsnet kan de toegenomen vraag naar stroom niet meer aan. Oorzaak is de toenemende vraag naar elektriciteit, vooral door bedrijven die in het licht van de energietransitie kiezen voor stroom ter vervanging van fossiele brandstoffen. Daarnaast gebruiken huishoudens steeds meer elektriciteit voor onder meer warmtepompen en laadpalen. Hierdoor ontstaan op piekmomenten stroomfiles en neemt de kans op storingen toe. Dit heet netcongestie. De komende jaren is er niet genoeg capaciteit beschikbaar voor bedrijven, ondernemers of instellingen die een nieuwe of zwaardere aansluiting willen. Zij komen op een wachtlijst. De verwachting is dat de netcongestie in veel gebieden in Noord-Holland nog minstens tien jaar aanhoudt.

Bouwen blijft de belangrijkste structurele oplossing

Om op lange termijn de druk op het elektriciteitsnet te verminderen, verzwaren netbeheerders het bestaande net met meer en dikkere ondergrondse kabels en stroomlijnen in masten. Daarnaast bouwen zij diverse nieuwe elektriciteitsstations en verzwaren zij bestaande stations. Deze bouwopgave is groot en neemt veel tijd in beslag. Het vinden van ruimte is daarbij de belangrijkste bottleneck. Om in de tussentijd meer ruimte op het elektriciteitsnet te creëren, wordt gewerkt aan verschillende tijdelijke maatregelen. Eén maatregel is de inzet van regelbaar vermogen om het net op piekmomenten te ontlasten. Wanneer de netbeheerder via een (Europese) aanbesteding aan bedrijven vraagt om dit regelbaar vermogen te leveren, noemen zij dit een Flextender.

Grijs voor groen

Om het elektriciteitsnet tijdelijk te ontlasten, kan op sommige plekken gebruik worden gemaakt van installaties die werken op gas of (bio)diesel. Dat is niet de gewenste eindsituatie, maar een tijdelijke oplossing om ruimte te creëren op het elektriciteitsnet. Dit wordt ook wel omschreven als tijdelijk 'grijs voor groen': door tijdelijk gebruik te maken van deze installaties kan de energietransitie doorgaan, het

draagt bij aan het voorkomen van overbelastingen én nieuwe woningen, bedrijven en andere aansluitingen kunnen eerder worden gerealiseerd. Een uitgebreide toelichting vindt u in de bijgevoegde Q&A.

Flextender voor tijdelijk flexibel vermogen

Een Flextender is een Europese aanbesteding waarbij netbeheerders bedrijven vragen om tijdelijk extra elektriciteit te leveren of juist minder stroom te gebruiken. Dat gebeurt op momenten dat het elektriciteitsnet erg druk is. Bedrijven kunnen hiervoor bijvoorbeeld mobiele batterijen of generatoren inzetten. Zo zorgen zij ervoor dat het elektriciteitsnet tijdelijk minder wordt belast. Op 1 april 2026 heeft Liander de Europese aanbesteding voor een Flextender gepubliceerd. Daarvanuit worden raamcontracten gesloten met maximaal tien marktpartijen. Vanuit deze contracten kan vervolgens op specifieke locaties flexibel vermogen worden ingezet binnen het gehele verzorgingsgebied van Liander. Dit vermogen kan worden ingezet voor het verlichten van zowel Liander als TenneT congestieknelpunten.

Belangrijke rol voor gemeenten

Deze ontwikkeling raakt gemeenten, omdat ruimte gevonden moet worden om deze installaties te plaatsen en omdat gemeenten bevoegd gezag zijn om vergunningen te verlenen. Om dit proces snel en soepel te laten verlopen, is er nauwe samenwerking en afstemming tussen netbeheerders en gemeenten nodig. De komende periode werken netbeheerders verder aan de aanbesteding en het in beeld brengen van mogelijke locaties. Wanneer er meer duidelijkheid is over de uitwerking in de regio, wordt uw raad opnieuw geïnformeerd.

Bijlage

1. Flextender Q&A Noord-Holland